

Numerul 51 – 52.

Oradea-mare 25 decembre (7 ianuarie) 1905.

Anul XLI.

Apare duminica. Abonamentul pe an 16 cor., pe 1° de an 8, pe 3 luni 4. Pentru România pe an 20 lei.

Crăciun.

Soarele cu fața stânsă
De pe deal zimbește încă
Ș-apoi se rostogolește
Pe cărarea lui adâncă.
Peste sat ca o maramă
Se întinde-o păclă deasă,
Care ca o noapte lungă,
Tot mai jos mai jos se lasă.

Prin văzduh acum resună
Toaca veche de metal
Și cu glas senin de clopot
La vecernie dau signal.
Înnaintea casei sfinte
Credincioșii se adună,
Și smerit grăbește sfântul
Cu cădelnița 'ntr'o mână.

Iar în strană Moșu – Nanu,
Când domol și când mai tare,
După stih, și după glasuri,
Împărțește la tropare.
»Să-L măriți!« zice preotul,
»Înnălțați-Ve cuvântul«
»Pre Christos întimpinați-L«
Și să-I cânte tot pământul.

Căci așa au spus prorocii,
Că din El resare darul
Care mântui-va neamuri
De tot reul și amarul. –
Să luăm aminte dară,
Să-L rugăm cu umilire,
Că și pentru neamul nostru
Să trimită mântuire.

MARIA CIOBAN.

Valea din fundul grădinii.

Nici nu se desprimăvără cum se cade, când începeam a alergă pe vale în sus și în jos și ori culegeam flori, ori tăiam nuiiele *mâzgoase* pentru fluiere și *pupeze*, ori căutam cuiburi de vrăbii – conform sezonului.

Valea din fundul grădinii își avea farmecile ei în toate anotimpurile. Prin mijlocul ei curgea un pârâu, care începea a se plămădi pe câmp, nu departe de sat; iar până ajungea în fundul grădinii, din pârâu se făcea vale.

Când culegeam florile dintâi, auziam murmurul văii din vârful rozorului, când tăiam nuiiele de pe țârm ne oglindam în apa limpede; iar când urcam sălciiile în vânatoarea după cuiburi de vrăbii, nu mai auziam nici murmur de vale, și nu mai vedeam nici apă limpede.

La cules de flori mergeam cu toții: băiete și băieți, la nuiiele numai prietinii. Mai târziu când începeau vrăbiile să oaue, valea își mai pierdea din

farmecul de primăvară, iar noi, băieții, pierdeam cât de bine din prietinie. Rar se întâmplă, ca vânătoarea după cuiburi să se facă în tovarășie.

Dar valea noastră fiind una și mică, îi puteai număra sălcii pe degete — și astfel acelaș cuib eră aflat dacă nu de toți vânătorii, în cel mai reu caz de cei mai buni.

Câtă bucurie simțiam când în fiecare zi următoare aflam câte un ou mai mult, până se făceau 5—6. Cercetam cuiburile cel puțin odată pe zi, le îngrijam și căutam să le facem ascunse altor ochi scrutători. Bucuria ne eră apoi mare, când eșiau puii din găoace.

Bietele vrăbii plictizite de prietinia noastră, căutau în fie-care an locuri tot mai ascunse pentru a-și putea înmulți neamul; dar dacă nu se depărtau din sat, loc care să ne fie noue ascuns, nu aflau.

Se învățaseră într-o vreme, să împopuleze turnul bisericii, dar n'au scăpat nici acolo. Ne urcam când numai ni se da prilej până sub crucea turnului. Stăteau cuiburile unul lângă altul, care cu oue care cu pui golași, care cu sburători. Ne suiam câte doi trei de odată, alți vre-o trei se opriau la găurile turnului, iar restul pe scări și în curtea bisericii. Și se pornia un sbieret și o larmă, de asurzai. Veniau părinții puilor, iar aceștia se sbăteau, care în mâinile vrăjmașilor, care în câte-o crepătură, iar cei mai mulți în sinurile noastre. Cămeșea ne eră încinsă cu câte o curea, și în spatiul dintre curea până la gât se sbăteau bieții sburători, ciripiau, sgăriau, etc.

Coboriți, împărțiam prada, dacă o împărțiam. Dacă nu, privitorii rămăneau cu buzele umflate. Puii destoinici de a sbura erau mântuiți, căci le dădeam drumul. Pe ceilalți îi omoriam cu dragostea.

După ce se treceau florile de primăvară, nuiielele mazgoase și cuiburile din sălcii — începea să înflorescă pădăia, iar femeile să nâlbească pânzele. Eră plin rozorul de iarbă și de pădăie — și de pânze. Iar ceata celor cu carne vie pe la nas ne împrietiniam din nou și ne adunam să păzim pânzele. Dar după ce ne infierbântam, pânze — nepânze, alergam peste ele ca călușii, până făceam tot praf floarea de pădăie. Până să vie lelea Sofie, ori cum o chiamă, cu *jerga*, ne făcuserăm conform cu toții — iar pânzele, în loc să innâlbească, îngăibiniau.

Veniă vara. Satul întreg eră în câmp. Iar pe vale nu cunoșteam alți stăpâni. Huiă valea când ne scăldam, ca un târg de găște. Ne adunam mai ales în *bulboaca* dela grădina lui *Donyel*, ori a lui *Pitiș*. Ne bălăciam, alergam, ne trântiam, sbieram, siliam pe cei mai neputincioși să stea cu capul în apă, ne stropiam, săriam de pe mal, pe urmă ne puneam pe năsipul ars de soare, și iar în apă. După o oră, supți de apă și *sgriburind* de frig, fără a ne zvântă, ne îmbrăcam, clântânind din dinți și sbierând cât ne luă gura:

Frigură mai d'abură
Nu-me prinde pe mine,
Da prinde-l pe al din vale,
Că-i mai mare și mai tare
Și-i cu pușca pe spinare.

Vineți pe la gură, cu părul ud umblam cât-va timp prin soare. Descântam înse mereu. Ne strângeam urechile între palme și amăgiam apa din ele:

Eși apă din urechi,
Că îți-oi da un ban vechi...

Ne scăldam într-o zi de vară și de 4—5 ori. Nu ne costă doară atâta să lăpădam hainele.

Să înot am învățat când eram de 7 ani. Ne scăldam tocmai compania întreagă: văru Văsii, George Leucă, Ion Radu, Petru Vasilcoiu, Florica, Lința și încă vre-o zece. Incercam care putem merge mai mult *cu capul la fund*, cu capul în apă adecă. Eu me trezesc odată, că în truda mea de-a eși biruitor, n'ating fundul bulbocii cu mâna; plutiam adecă, dând din mâni și din picioare. Am sărit triumfător și le-am dat de știre tovarășilor, că am aflat meștesugul innotatului. I-am și învățat pe vre-o 2—3 încă atunci.

După ce știam înotă, nu ne mai mulțumiam bulbocile. Ne scăldam în Olt și dorința cea mai fierbinte ne eră, să trecem Oltul cu înotul. Și ne-a succedat cu vremea și lucrul acesta.

Tot pe vale eră și grădina Fabrițoaii. După ce ne săturam de scăldat, ne alegeam vre-o 4—5, să vedem, dacă s'au făcut merele domnești. Unul doi dintre noi stăteau totdeauna de pază; între aceștia eram de cele mai multe ori eu. Chiar dacă eram sortit să calc în grădină, me opriam în vârful pălanului. În toată viața mea patriarhală o singură dată am călcat în grădina asta plină de meri — și am și pățit-o. Un tovarăș dintre cei ce stătură la pândă nu-și căpătase porția, fiind-că n'aveam de unde să i-o dau. Abia puseseam mâna pe un măr adecă, și mi-am și făcut întoarsă calea — de frică. Dintr'un măr nu puteam să le dau la amândoi paznicii, și astfel cel păgubaș m'a părut mamei. De atunci, când mergeam pe vale, îmi întorceam fața dela grădina Fabrițoaii.

De vale înse nu me puteam despărți cu una, cu doue. La sfântul George de acolo aduceam mărăcini înfloriți, să împodobim poarta, și căpșunele cele mai mari și mai frumoase tot pe vale le găsim.

Ne petreceam mai bine, când mergeam la prins de pește. Aveam un instrument din ață, prins pe o jumătate de cerc de alun, pe care-l purtam pe o coadă bifurcată, așa că-l puteam vâri cât de bine pe sub *răgălii*. Afară de *rociu* mai aveam un par, *stulghic*, cu care alungam peștii în rociu din cele mai afunde răgălii. Eram tot o apă, când terminam. Prada nu prea eră bogată. Și nu eră mirare, căci nu eră zi de vară, în care să nu fi mers la pescuit barem unul doi dintre tovarăși.

În urma ploilor mari de vară creștea valea într'un ceas, de nu mai cuteză nime să se apropie de ea. Mai ales în apropierea bisericii eră furioasă și o amenință totdeauna pe biata punte, care abia se mai ținea, de bătrână ce eră. Ne adunam cu toții ca la comedie, după ce stătea ploaia. Veniau oamenii din câmp. Numai cei curajoși se încumetau să treacă peste punte. Boii dela car nu cutezau să treacă prin vale. Un târg întreg de lume așteptă, să scadă afurisita de vale, care aducea lemne, garduri, spumă și îngălbiniă de mânie. Seara când veniau vitele dela pășune eră comedia completă. Ne petreceam mai ales când câte un porc mai curajos cercă să treacă cu înotul. Îl luau undele, îl întorceau de vre-o doue trei ori, cum nu-i plăcea, și în larma infernală a mulțimei îl trântiau pe malul celalalt.

Nu eră înse lucru de glumă când eșia Oltul. Valea se infundă sub podul dela drumul de fier și se întorcea în sat. Ulitele Românilor înotau în apă până se trăgea Oltul. Se apropiă apa până în preajma bisericeii, iar grădina noastră până la părul cel mare.

Toamna eră plină valea de cânepă. Noi, băieții, puteam servi cu cele mai esacte informațiuni, că ai cui sunt maldării cutare și cutare, că cutare când ș-a pus cânepa, că cutare cânepă e deja topită și cutare nu e încă. Vai de cânepa, care eră deja topită. Nu eră tovarăș, care se respectă, fără de biciu în trei vițe cel puțin, dacă nu în patru. Și resună valea de plesnituri și trăznete. La împletitul vițelor ne slujiam minunat de gură și până terminam un biciu eram negri și vineți pe obraz — și verzi pe cămașe.

Iarna abia așteptam să ningă. Urlă Prepeleagul, dar mai ales dealul din fundul grădinii de sănii și de trânteli. După ce îngheță valea, eră vai de cizme, nu ne lăsam până nu le tociam talpa. Câte trântele mâncam, numai bietul nostru cap și răbdătoarea spinare ținea cont.

Când se înmuia zăpada, să fi văzut luptă cu bulgării. Văjâiau gloanțele mai abitur ca în bătaie.

* * *

Azi valea din fundul grădinii e canalizată, rozoarele sunt arate, tufele și sălciile lăzuite. Răgălii de pescuit nu mai sunt, iar pescuitul e dat în arândă. Bulboci de scaldat nu mai vezi, iar copiii de azi nu mai sunt cum eram noi. În locul punții sărăcicioase s'a înciocălat pod trainic pentru picior și cară. Când iese valea mare, nu-și mai petrece nime și nime nu se mai năcăjește. Azi nu mai seamănă oamenii cânepă. Grădina noastră nu mai înnoată în apă după vre-o ploaie mare, iar ulițele Românilor nu se mai scaldă când se varsă Oltul. Valea nu mai îngheață, iar iarna nu mai ninge.

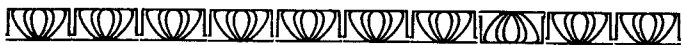
Vrăbiile de azi nu mai sunt așa de fricoase, căci copiii nu-și mai bat capul cu ele. Grădina Fabrițoaii e bine păzită acum, iar femeile nu mai înalbesc pânză.

S'a schimbat cu totul la față valea din fundul grădinii, de care ni se leagă viața copilărească. Nu o mai cunosc. Imi pare cu totul străină.

Am căzut de multă vreme în undele altei văi, mai mari, mai amăgitoare și mai periculoase. M'am scaldat multă vreme cu capul la fund în valea asta, până am învățat s'o înot.

De astădată inșe nu m'am bucurat când am învățat meșteșugul înotatului.

Dionisie Stoica.

Pentru neam.

*Ți-ai legat de-un gând viața,
Și i-ai dat intruchipare —
Fără să fi prins de veste,
C'ai făcut vr'un lucru mare.*

*Ți-ai dat truda pentru alții,
Nici nu te-ai gândit la tine —
Și-ai muncit cu 'nsuflețire
Și 'ncrezându-te 'n mai bine.*

*Azi, de te hulesc și 'nconjur,
Caută-ți în sini popasul
Și până mai poți, muncește,
Fără să fintești Parnasul.*

*Se 'nfoiesc cei cu patentă,
Te inzultă rabiții,
Iar nerozii, paraziții,
Sunt mântuitorii nații.*

*Dar tu nu te-aprinzi de ură,
Suflete, sătul de vise —
Știi de muli, că adevărul
Stă pitit după culise.*

*Și nu plata, nu mărirea
Te-a urnit pe drumul muncii;
Nu te-au opăcit mizerii —
Te-or abate-acuma pruncii!?*

*Mergi pe calea ta 'nainte,
Și te-ascunde de ochi vineți —
Iar din munca ne 'ntreruptă
Numa-o mică parte ține-ți.*

*Binelui nu-i zi pe nume,
Și la gât nu-i pune clopot —
Iar pe țini te pune 'n umbră
Cât mai bine, fără tropot.*

*Nu reclama e cimentul
Unei munci cu temelie,
Monopolul nu-i dovada
Inimilor, ce-o să fie.*

*Liniștește-te și lucră
Pentru-un gând, ca până-acuma,
Iar din haosul de fraze,
Dacă poți, alege spuma.*

*Dacă nu desprinzi din rânduri,
Decât blasfem și mînciuță,
Nu îți risipi credința —
Va veni o zi mai bună.*

*Și-atunci lustrul și spoiala
Va cădea de pe palate,
Și s'a ridică în cinste
Sfânta muncă dela sate.*

*Din castelele mării
N'or mai fi decât fărâme,
Cinstea, până-atunci în fașe,
Patimi mari o se dărâme.*

*Și s'a spune: Muncitorii
Datorință-au să muncească,
Să ridice din ruine
Preamărirea strămoșească!*

*Și cu inimă curată
Vor munci cei fără nume,
Iar de lături fanfaronii,
De-or mai fi, vor spune glume.*

*Vor dură cei largi la suflet
O cetate după lege —
Iar în locuința nouă
Cini să între, s'a alege.*

*Personajele s'or pierde,
După ce-or intra pe poartă —
Iar lozınca va fi una:
Pentru neam o altă soartă.*

Pavel G. Țăran.

Revederea.

... „Și pleci?”

— „La revedere pe toamnă, frate Ștefane, la revedere, la...”

Și doue lacrimi de plumb mi se fărâmasă pe gene, rostogolindu-se pe obraz la vale. Sunt atât de grele, nespun de grele scenele unei despărțiri.

Inchipe-te: locuiești un an de zile, în aceeași o-dăie, al cărei plafon închiruit îl sprijini cu capul; sorbi din același păhar ultima picătură de vin la acele chefuri vestite, pe cari obișnuiam să le întruchipăm, în cine știe ce birt mizerabil, în cutare mahală a orașului; înduri mâle aceleași sudalme și bățocuri din partea moșului „Lazar” (așa-i ziceam bătrânului nostru dascăl, Dzen să-l ierte) și în fine rabzi, rabzi ca stânca atâtea și atâtea și nimeni nu te crede; el numai îți înțelege durerea, el, prețin neclintit de suferință, prețin de carte, prețin de scandaluri și tot de odată și de visuri, de cari cred că numai noi eram în stare să depănăm din caerul fantaziei, atunci când bătrânul nostru dascăl, într'o dialectică avântată, preamăria ordinea divină din natură, „pe care atât de minunat ne-a înăpăsat-o nemuritorul Kepler”...

Acesta era prietinel meu Ștefănescu și amândoi eram un trup și un suflet. Il cunoșteam de vre-o patru ani și în restimpul acesta mi-l îndrăgisem ca ochii din cap. Nu i-aș fi zis o vorbă rea, Doamne ferește și de il vedeam vr'odată supărat, imi venia să-i pui chiar sufletul pe palmă, numai și numai să-l îmbunez.

— „Mă Ștefane, mi-e dor de casă mă, mi-e dor de-ai noștri”...

— „Și nu remâi?... Zici că pleci?”

— „Da, da, plec... și spune-i, — știi tu cui — că o salut”...

Sueratul locomotivei imi prinse vorbele pe buze. „Adio”...

Trenul se așterne câmpului în goană nebună. Și sboară — o pasere pribeagă — pe întinsul și frumosul șes al Bârsii, scaldat în razele sfinte ale soarelui de iulie. Șire de pasări se ridică stoluri, stoluri spăriate din grâne, în văzduhul împede — uriaș cristall scaldat într'o mare de lacrimi.

Acuma resuflu liber și me simt așa de bine, așa de fericit, așa de ușurat. Departe în zare, îmbrăcat în fum, se împânzește spalăcit orașul, în care petrecui zece luni grele de muncă intelectuală, orașul atâtor trândavi și somnuroși, cari nu știu gustă farmecul vieții dela țeară, vraja neînțeleasă a naturii, desbrăcate de măestria mâinii omenești!

Înaintea ochilor mei se întinde o panoramă din cele mai interesante și mai variate. Holde lungi de grâu și de secară, se leagănă ritmic, în adierea vântului, sburdalnicului copil al verii. Și pretutindeni numai flori; ici albastre ca azurul cerului, — colo roșii, dincolo galbene — aur topit și resfirat prin iarbă.

Mai departe prin lanuri șerpue Bârsa, scaldând cu undele sale crețe, bogatele maluri, acoperite cu darurile neprețuite ale zeiței Ceres. Și peste riu, scaldată în apus de soare „Peatra-Mare” își încovoae pleșuvi ei umeri, de-asupra locului meu natal; la dreapta o pădure de brazi și stejari puternici... Iar dinolo de deal, e satul meu, e ținta călătoriei mele... și acolo biata mamă atât de dornică și atât de bună... și frații și surorile... și nedespărțitul meu tovarăș de hoinărit prin codri bălanul „Grivei” și „Murgul” meu cu ochii lui blânzi și cuminiți... și mai cine?... Nici eu nu știu...

Toate le văd trecând pe dinnaintea mea așa de frumoase, de-mi par aievea chiar. Imi vine să plâng de bucurie, cu greu numai imi pot reține a o lacrimă pe geană.

Ca printr'o sită deasă satul se zăria în zare.

Atâta liniște în văzduh și atâta armonie în natură... Apusul moare, innecat într'o baltă de sânge...

În palatu-i de aur, țintuit cu mii de stele și de nestemate, Noaptea — mândra regină, agale își deschide ochii ei visători și negri ca păcatul... ea aude pe sermanul muncitor cum geme și se sbate în arșiță... și mila o cuprinde și-l plânge de milă... din ochii ei negri îi șiruie lacrimi și-i picură în iarbă, s'animă prin flori și oamenii zic că e rouă.

Ea se ridică măiestoasă din tronu-i de aur, mijlocu-i subțire și-l înginge cu o mândră cingătoare de stele... își întinde aripele-i negre de mătasă fină și învalue pădurea ș-o adoarme...

Am ajuns. Se innoptase d'abinelea de mult deja...

Sosesc la poartă... intru în curte, pe prag, și în casă... Mama me prinde în brațe și stau mult, mult așa cu capul rezimat pe pieptul ei...

Și câte mai gândisem să-i spui; multe, multe la toți... s'o mângâi și atâtea vorbe dulci imi gândisem... dar ele una câte una imi muriră pe buze! Chiar „bine v'am găsit” se innecă în fericirea ce-mi pătrunse inima și mintea.

Toți tăceau.

Și a fost lungă tăcerea? nu știu... Atâta văzui, că pe obrazul mamei brăzdat de suferințe, năcazuri și griji de ale vieții, se strecurară la vale doue boabe lunecoase, cari schinteiau ca doue nestimate în lumina unui opaț infipt pe masă...

Tăceau...

Frații se adunară sfioși, în jurul fericitului pribeag, pe care d'abiă după un an, după un întreg an de zile, l-au putut vedea iarăși în mijlocul lor!...

— Mamă a venit nenea?... Ai zis că ne aduce...

Mama îi zise să fie cu minte...

... E târziu. De mult deja ș-a închis opațul pleoapa-i ostenită. Iar liniștea domnește mută în o-dăie. Pe un colț de pe firida veche a ferestrii luna își cerne domol firicele argintii de raze.

„Țibeii” veghiază neclintit la piciorul patului, „Țibeii” tovarășul meu credincios...

Cernăuți.

Ioan Broșu.

Bucuria mamei

Mireasă.

*Pe cap ai vâlul de mireasă,
Cu albe flori de lămâiță
Și-un dulce zimbet pe guriță.*

*Înmărmurit de-a ta frumseță,
Un făt frumos te contemplează
Și aiurit par'că visează.*

*Atâta lume te 'ncunjoară,
Sunt toți gătiți de serbătoare,
Atâta om și-atâta floare.*

*Ai crede, că-i alai de nuntă,
Părechea cea mai adorată
Să fie azi bineventată.*

*De n'ar fi țipete cumplite
Din inimile sfâșiate,
Și capete 'n pământ plecate.*

*De nu s'ar scurge-atâtea lacrimi
Din ochii 'ndrăgostiți de tine,
De n'ar fi lacrimi și suspine.*

*Dar peste noapte-a vint din ceruri
Ingerul nopții nemiloasă
Ca s'o adoarmă pe mireasă.*

*Și 'n loc de nuntă e 'ngropare,
Mireasa singură se duce
Condusă de o altă cruce...*

Elena din Ardeal.

Ironie.

„De-ar ști floricelele fine
De rana-mi afundă și grea,
Ar plânge și ele cu mine“...

(Heine-Vulcan.)

Zi plină de parfum și farmecul lui maiu. În curtea seminarului umbrele recreatoare ale amurgului se așternură în mod binefăcător. Printre desişul înverzît al salcânilor, ciripit vesel de păsărele... În al treilea etaj cineva scoate sunete evlavioase din armoniu, cari amestecându-se cu zgomotul pripit și sunetele tramvaelor din lumea ce clocotește, stârnesc în suflet sentimente de regret și deșertăciune...

Printre salcâmi șiruri de clerici în conversații vesele și mai moroase se primblă mai tare și mai încet. Pretinul cel mai bun me prinde de braț și ne așezăm amândoi pe o bancă retrasă și liniștiți prindem să depănăm povestiri în mândra noastră românească...

— Unde țin grupul vostru primblarea de după amiaz?

— În parcul F.-lui!...

— N'ai întâlnit vre-un cunoscut?... N'ai dat târcoale pe la „ea“?

— Cum nu! Chiar de acolo vin. Ea, fire-ar a naibii față, pare-că în adins tot atunci fuge la rude în provincă, când me duc la ea!...

— Așă ai stat de povesti cu baba? Ce mai zice?...

— Erai chiar tu pe tapet!... Făceam planuri să te însurăm...

— Intr'adevăr?...

— Ascultă numai... Imi spune, că abia douezile mai nainte a petrecut la ei ca oaspe o coconiță din apropiere. Brunetă, frumoasă, cultă și foarte bogată. A studiat și internatul Asociațiunei... Cântă la pian. Și are avere 100 lanțe de pământ.

— Nu-mi vorbi!... Ei și, s'ar duce după preot?...

Așă spune mama Rozicei că da!...

— Bravo! Atunci încă la vară te chem la nuntă!...

— Te însuflețești iară... o văd, aibi înse puțină răbdare să-ți gat povestea!... Și cum e fată binecrescută și cu zestre rară, avut-a deja pețitori cu duiumul...

— Ei, și?...

... Și după ce s'au cunoscut, au schimbat epistole, și-au declarat dragoste și când să facă logodna, cu un cuvânt i-a ars pe toți!...

— Cum?...

— ... Fată inteligentă, ea știe, că averea nu e de ajuns să facă fericită o căsătorie. Fată evlavioasă, ea nu suferă să-și păteze sufletul nici de cea mai slabă umbră a falsității. Filozoafă, ea de mult a tocit cu fer roș nervul susceptibil al vanității femeiești... Drept-aceea pe ea nu o pot îmbătă complimentele cavalești, spuse mai mult din vârful limbii și desmințite deja în adâncul inimii mai iute de ce ar fi fost rostite pe deplin... — Prin o bărbăție rară, în momentul cel mai bine venit și poate cel mai critic, ea se desbracă de înclinațiunea enigmatică a femeii... Când, ca în fața icoanei sfinte, adoratorul se proșterne înaintea ei jurându-i dragoste până la mormânt, fata grăbește a-l pune numai decât la probă să se convingă de sinceritatea lui.

— „Eu sunt copilă bolnăvicioasă... și cu duioșie își descopere gâtul, lăsând să cadă în ochii iubitului urmele unei răni de mult operate...

— Te-am înțeles... te-am înțeles deja!

... Vecinicul resunet al deșertăciunii pământeste!... Sermana copilă!... Ce grea ursită, să poarte ea cu sine timbrul unor păcate străine... să fie ea oglinda unei boale familiare!...

„Așă floare atinsă de vermele distrugător, în mijlocul luxului, ce domnește în locuința ei, ea pare o ironie a firii omenești atât de îndărătnice...

„Abia încep copila primăvara vieții și vânturi de toamnă prind a-i amuți simțirile... Suflet cu mari ideale și ea va fi visat atâtea visuri mândre; va fi clădit castele și amezită de vraja tinereții legănatu-s'a abunăseamă și ea în șoapte de amor... Eră de multe ori aproape să-și vadă visurile întrupate... când soar-tea firană cu un semn ușor îi scutură tot ce a visat, tot, ce-a împletit din simțiri curate...

„Acum petrece așă în neșire... Intr'o familie de țeran singură ea respândește raze de inteligență... și sunt palide, sunt reci, se stâng aproape înădușite de spiritul ignorant...“

Novembre!... Păsările călătoare s'au dus. Natura desbrăcată clipește din ochi cam somnuroasă. Satele numai ce vuesc de chiote de nunți... Toate me îndeamnă să-mi caut și eu mireasă.

Lată-me în minunat voiaj!... — La gara de încrușișare a căilor ferate sosii punct la 11 ziua. Trenul meu abia pleacă de aici la 3 după amiază... Soarele tomonic ridea așa de pretinos... Pentru un suflet tiner pe așa vreme să stai 4 ore în monotonia celor patru pereți ai salei de așteptare ar fi prea greu canon, — comună mare șvăbească, de-o svârilitură dela gară. Me duc s'o văd... Străin din Ardealul îndepărtat, n'aveam cunoscut pe nime. Ei dar până e omul tinăr, cunoștințele se fac repede.

Ajuns în comună, prima întrebare îmi fu: unde locuiește preotul român? — Aci o nimerii cam reu, căci sfințitul nu eră acasă, iar doamna ferbiă gutui pentru iarnă. Afabilă me pofti să șed. Din datorie mai mult ca din plăcere șezui și în timp de trei minute cer informații, de mai sunt în comună familii fruntașe de român? — Cu multă satisfacție fui informat că este și o coconiță inteligentă și frumoasă, care și-a făcut studiile în parte și în civilele din Sibiu. Are abia 21 ani. Din părinți țerani, și atât de avută!...

Me duc s'o cunosc! — După informațiile primite, intru pe o porțiță în curtea unor case cu adevărat bocești... Florile cu podoaba lor din ferești și celui neștiutor tradau, că este coconița la casă.

Lată-me în coridor!... Curățenia și eleganța din jur me fac să pășesc mai cu sfială, mai măsurat... În dreapta mulțime de uși ca în un claustru, cât nu știu în cătro să dau... Din fericire o ușe în apropiere se deschide... Vine cineva să me primească...

... O țerancă mică cu părul făinos vine pripită spre mine...

Ce contrast izbitor între această făptură necioplită și între pompa ce o încunjoară!... Me mir că nu se sfiește să-și poarte urma pe lustrul elegant al coridorului...

... Ea vine îndrăzneată... întinde mâna prietenoasă...

... Sunt călător din Ardealul depărtat, am venit să văd frumșetea părților banatice...

— Bine că te-o adus Dzeu!... Placă cocoane în sobă!...

Deschide o altă ușe și prin a treia me conduce în salon și me așază pe un divan elegant... Mai făcū o învărtire și me pomenii cu un mândru țeran venind să mă țină de vorbă. — Îmi primblai odată de doue ori ochii prin toate colțurile salonului și am remas încântat de luxul, în care plutește. Padiment poleit... Ce tapete elegante!... Pe masuță, cărți de vizită și poze în cadre cu razim... uite pianul în stânga!... Cărți cu note grămadă pe un scaun lângă el!...

— Câtă fericire se va adăposti în cuprinsul acestor ziduri! — Me gândiam... și în mintea mea naivă îmi ispitiam norocul, de nu urzește pentru mine un terno?...

... Toate me mulțămesc, numai coconița întârzie să se arete...

În sfârșit și această fericire!...

Figură naltă, sveltă, păr bogat negru, ochi ca noaptea, față puțin cam închisă umbrită de o îngrițorare ascunsă... Și felul ei de a vorbi curat româ-

nesc, de o fineță și farmec dulce... Elevă a școalelor Asociațiunei!...

— Cer scuze dșoară că, un excursionist din depărtări mi-am luat voie să ve cercetez ca pe o familie mai de seamă din loc, după măsura dictată mai mult de împrejurări cât de bonton... Mi se iartă nepoliteța?...

— O!... me rog... Un tinăr se bucură de mari libertăți. Din parte-mi sunt fericită, că ai fost așa de amabil să profitezi de acel favor ca să me onorezi cu vizita... După amiază avem convenire socială la o familie din loc. Cu drag o să le spun de plăcuta vizită, ce ni-ai făcut!...

— Așă?... Sunteți pe semne coconițe și mulți tineri în loc?...

— O singură familie dle!... vin rudenii, oaspeți de ai lor și ne bucurăm că putem petrece o după amiază împreună. Așă e la sate. Avui încă doue prietene bune, dar nu de mult s'au măritat... și în neștire a oftat odată ușor și și-a dus cu gingășie mânuța la frunte cercând pare-că să alunge gânduri negre, ce o înduioșază!...

— În cercul nostru strimt, de atâta monotonie avem parte, că de n'ar fi lucrul de mână, ori lectura frumoasă, am perî de urât.

— În atari împrejurări dta te poți fericită, că ești prietină pianului!...

— Adevărat că sunt fericită că-l am... în restimpuri me mai și distrage... ei, dar golul societății cu tot farmecul seu nu e în stare să-l suplinească!...

... Și am vorbit multe — multe... de ale poeziei... de ale vieții fără farmec; am făcut și critica limbilor moderne constatând, că cea mai dulce totuș e a noastră limbă... Și toată conversația cu spirit mi-a plăcut mult — mult!...

... Intre fetița cultă și între mine o mână nevăzută a legat fire de dulce simpatie!...

... Erau trei sferturi trecute. De mult me ridicai să plec și pare-că de o potrivă regretam să ne despărțim, căci fără să ne dăm seamă sporiam mereu la vorbe vii și interesante!...

În sfârșit trebuia totuș să plec... O rog să me păstreze în memorie. Și o întreb de-i plac ilustratele. Spune, că ar fi fericită să poată ceti ilustratele mele. Eram hotărât să încep corespunderea cu ea și să-mi încerc norocul... Când prin o mișcare involuntară gulerul lat ce-i acoperia gâtul lunecă puțin în jos lăsând să se vadă o gropiță micuță... începutul unei răni mai estinse și operate!...

Ca mușcat de șerpe în suflet tresării... stăteam năuc înaintea copilei bune... și tot farmecul de mai nainte simții cum se duce, pierde... prefăcându-se mare de compătimire!...

I-am promis ilustrate. Le va așteptă abunăseamă... Ce reu că am prea pripit promisiunea!... Să-i scriu; să nu-i scriu?... Ce rost ar mai avea să-i caut prietenia? când adevărați prietini și așa nici odată nu o să putem fi, nu din vina ei sărăcuța, ci din a sorții ironie!...

Eram agitat la culme!... când prin creerul meu înfierbântat trece grabnic o amintire... Mi-o revoc mai bine... tot mai bine!...

Acum pentru întâia dată am călcat în casa „ei“ sărmana și nu știu cum tot — tot, ce am văzut și

s'a petrecut cu mine, le-am mai văzut... le-am mai gustat odată... unde?... când?...

... din seminar!... când prin maiu prietinel mi povestea pe banca dintre salcâmi de înșurătoare!...

Știu totul!... Ea e fetița uitată din palatul boeresc... Adevărat, că soarta numai a ris de ea! I-a dat tesauri pământești, în schimb i-a pus pe haina de lut timbrul corupțiunii.. Vecinicul resunet al deșertăciunii...

Floare atinsă de vermele distrugător, în mijlocul luxului, ce domnește în locuința ei, ea pare o ironie a firii omenești atât de îndărătnice...

Acum petrece așa în neștire... Într'o familie de țeran singură ea respândește raze de inteligență... și sunt palide, sunt reci, se stâng aproape înădușite de spiritul ignoranței din jur...

Emil V. Degan.

Singuri.

*Lacrimă livezile în amurgul des,
După tinăra podoubă strânsă de pe șes.
Plâng tălângile în zvon legănat și dulce,
Sus, clopotnița își roagă satul să se culce...
La o casă dintr'un colț ține straje dorul,
Ține jelea de trei veri, plugul și ogorul.
Nu-i plugarul de demult, cântărețul luncii...
S'a sfârșit pe la zăpost de povara muncii.
Nu-i truditul; de trei veri glia grea l'apasă;
Căpătâiu-i străjuiesc trei cununi de-acasă.
La căsuța cea din colț picur'o lumină,
Mama-și culcă doi copii cu momeli din mână.
Plâng golașii de flămânzi, mama-și șterge mirul...
Din pleoapele curate ca și trandafirul.*

*Lung amarul să și-l spună... Doamne cum s'ar duce,
Când își scutur creștele plopii dela cruce.*

Dragomirna.

V. Loichița.

Cucoana Tarșița.

Cine a fost la teatru ca să vadă piesa: „Pe malul gârlei“, de Ascanio, de sigur că își aduce bine aminte de un tip de cucoană bătrână care apare la începutul piesei, de cucoana Arghira Busuioc. Ei bine, ca să-și facă cineva o idee exactă despre eroina mea, cucoana Tarșița, n'are decât să se gândească la mutra Arghirei Busuioc. Seamănă aceste două cucoane una cu alta, ca două picături de apă. Cu deosebire că cucoana Tarșița e ceva mai modernă decât Arghira Busuioc. Când zic mai modernă, nu înțeleg că e mai tinără, nu, ferească Dzeu! Și dnea-ei e născută tot pe la începutul veacului acestuia și are scrise în cartea vieții sale mai toate întâmplările suferite și de Arghira.

Cucoana Tarșița se bucură de avere frumoasă, și chiar de un oare-care renume printre conmahalgioice și conmahalagii, căci știea odată, pe lângă alte

multe năzdrăvănii, și leacuri multe. Dsa, vindecă ori ce boală, ori ce suferință trupească sau sufletească. Dar dela un timp, având poate în vedere progresul medical român, a renunțat la vindecarea boalelor trupești, rămânând pur și simplu ca doctor sufletesc în felul ei. Un fel de duhovnic feminin al mahalalii Popa Cârcioc, la care veniau și încă vin pe rând, de-și mărturisesc patimile lor tinerii de bună condițiune, din cele două sexuri. Cu alte cuvinte joacă un rol de peșitoare brevetată, dar fără garanția guvernului.

Pentru acest scop, dsa și-a aranjat în casele dsale proprii, mai multe camere de primire. Doue salonașe, un ietăcel, o sofa turcească și o sufragerie.

În aceste apartamente, dsa, primește cu multă afabilitate vizitele cele prea dese ale tineretului și chiar ale bătrânetului ce arde de dorința de a se însoți și a face casă. Coana Tarșița n'are considerație pentru toată lumea, e femeie din vremurile vechi, cu idei după acele vremuri, care o fac să respecte pe oameni, ba după figură, ba după calitatea bacșișului ce primește, ba după ifosul ce arată față de ea, ba după recomandăția ce are și după multe alte condiții de care ea se ține strict.

Miroasă dela prima vorbă cu cine are a face și se poartă cupersoane după mutra lor. S'a cocoșat de atâtea plecăciuni pe la cei cu dare de mână și ar crede-o cineva un înger de bunătate, dacă n'ar vedea-o cum se poartă cu cei mai sărăcuți. La dumneaei, două lucruri au trecere și cinste: ifosul și banii. Când aceste două lucruri sunt posedate de vre-una din cunoștințele sale, ea are pentru acea persoană un cult, o idolatrie, i-se închină întocmai ca la niște moaște sfinte. Nu poate suferi oamenii modești și muncitori, acest soi de oameni nu merită să trăiască, după părerea ei. Ii plac la nebunie mutrele obraznice și îndrăznețe și mai ales oamenii puși în pâne... Prin oamenii puși în pâne se înțeleg funcționarii cu slujbe sigure și mai cu seamă marii cumularzi. Când un om, chiar cu avere, n'are și o funcție două, trece în ochii ei de vagabond, de netrebnic, de nevolnic. Principiile ei sunt astfel stabilite și stabilite solid, că nu le-a putut nimic dărâma în timp de șai-zeci și cinci de ani de când dunnea-ei a văzut lumina zilei în mahalaua Popa Cârcioc. Și împodobită de natură cu un astfel de caracter, cucoana noastră și-a împărțit Bucureștiul în două mari tabere, având pentru una simpatii, iar pentru alta antipatii. Tabera cu simpatiile se compune din toți notabilii mahalalei, din toți oamenii dela putere, dela cel mai mare până la cel mai mic care se hrănește din bugetul țării, cucoanele cele mai fudule și mai cu pretenții din mahala, fețele bisericești dela duhovnic și până la cel din urmă dascăl, penzionarii cu penzii mari, cei ce au dat falimente și odată eșiți din pușcărie se bucură de avere și de stima ei, tinerii moștenitori de averi mari, cei înavuțiți din înșelătorii, din specule neonestă, din cartoforie, din camătă, și chiar din hoție curată; în fine tot ce e tembel, stricat și fără nici un dram de talent sau de aptitudini, tot ce are ifos și avere. În tabăra opusă, adevă în tabăra antipatică ei, se găsesc: oameni ce își câștigă hrana prin munca lor onestă, cei cu profesiuni libere, agricultorii, comercianții și industriașii, jurnaliștii, scriitorii și toți cei ce fac opoziție guvernului; căci are ca diviză cucoana noastră aceste

cuvinte ce le-a moștenit din moși din strămoși: capul plecat de sabie nu e tăiat.

Mai urește din suflet și nu poate suferi de loc pe toți oamenii inteligenți, independenți, pe cei ce fac binefaceri la săraci și pentru progresarea instrucțiunii publice, cei ce lasă legături pentru instituțiuni nobile, ca Academia ect. Ea zice că acești bani lăsați pentru așa lucruri, sunt bani aruncați pe gărlă, și că numai pentru biserici și mănăstiri, pentru copiii rudelor — fie chiar de al nouelea neam — trebuiesc lăsate averile, ca să aibă ce bea și mănca și să pomenească în vecii vecilor.

Nu poate suferi pe cei ce se redică prin muncă și prin talentele lor naturale. Pentru ea om nu se poate numi decât fiul de bani gata care la rândul lui lasă și el alți fii de bani gata; — afară numai dacă nu toacă averea mai dinnainte, și atunci încă nu perde

nici una nu se termină prin moartea unuia din soți, ci prin divorț cu motive rușinoase!

Dar ce-i pasă ei! Ea e mândră că ștregarul nu poate ținea casă cum se cade. Intră în programul ei aceasta. Se înnebunește după oameni isteți, după ștengari, după crai. După o despărțenie, ea aleargă de feliță pe cel care a fost de vină. Și-l privește în extas, uitându-se în figura lui și admirându-i trăsurile cari denunță grosolanie, bestialitate, dar mult ifoș, multă îndrăzneală, multă îndămânare, mult curagiu, multă svăpăială. Cei despărțiți sunt cu atențiune observați de ea și se silește din răspuțeri a-i conrupe și a aduce în casele lor desfrânarea și patimile cele mai rușinoase.

De ordinar, ea nu intră în casele unde nu se joacă cărți pe parale, unde nu se fac intrigi amoroase, intrigi familiare, unde nu se clefetește o parte din lume, unde nu se batjocorește totul.

Adunare populară în Huniadoara

la alegerea din urmă de deputat.

Tabloul reprezintă partidul românesc, al cărui candidat a fost adv. dr. Victor Bontescu. E făcut după fotografia lui Arthur Adler fotograf în Orăștie.

bunele ei grații, căci e numit: om cher, om de viață, zefliu, om de lume, om care știe cum să toace banul, om care nu e păcat să cheltuească ori cât, căci știe cum să cheltuească. Ea ajută mult pe asemenea oameni și e în stare să se pue chiar amanet pentru a-i scoate din niscăi-va încurcături serioase.

Cum vedem moralitatea cucoanei Tarșița lasă mult de dorit, iar educația ei nu merită de loc să fie dată de model. Cu toate astea, e fericită și încă prea fericită, are cercul ei de oameni care o admiră și o stimează ca pe ceva rar. E invitată la toate seratele, la toate balurile unde ea ia note de toți și de toate.

Notează tinerii din categoria simpatică ei și se face luntre și punte ca să-i căsătorească. Din nenorocire, mai toate căsătoriile ei sunt zidite pe nisip și

Și-a făcut testamentul și printr'ansul lasă toată averea ei mișcătoare și nemișcătoare compusă din venitul după chiria a cinci părechi case și 60.000 galbeni K. K. pentru mai multe mănăstiri grecești, dela sf. munte Athos, mănăstiri cari au fost desmoștenite de moșiile ce le aveau în România. Secularizarea moșiilor mănăstirești a umplut de indignare sufletul cucoanei Tarșița și de aceea cată să repare pe cât va putea această mare eroare, după părerile ei.

Restul averii, compus din moși și vii, îl lasă la niște nepoți stricați și depravați până în măduva oaselor, cu condiție ca ei să poată prin toate mijloacele posibile să cumpere din pământurile ce s'au dat țeranilor prin legea rurală dela 1864, și cu modul acesta să readucă, pe cât se va putea, pe țerani iar la ve-

chea lor stare de mai nainte. Mai lasă încă o bună sumă pentru a urmări procese nedrepte intentate de ea mai multor nenorociți vecini de moșii și de case. Să se plătească mărturii false și alte cheltueli. Mai lasă alte sume pentru ajutorul celor cari au fost odată oameni dar au scăpătat: care din lene, care din cheltueli nesocotite, care din jocul cărților, care din cauza beției, și a altor patimi; și celor ce au dat falimente frauduloase. Voiă cu ori-ce preț să încurajeze aceste mărgăritare ale societății.

Și când va închide ochii pentru a trece în viața de veci, va muri cu un suris pe buze, încredințată că și-a îndeplinit în această lume, o misiune nobilă, aceea de a fi turnat veninul corupțiunii în suflete deja corupte.

D. C. Teleor.

În seara de Crăciun.

*Cătunul geme sub zăpadă,
Iar fulgii joacă hora 'n vânt.
Din ceriuri par'că stă se cadă
Tăcuta noapte pe pământ.
S'aprind făclii din casă 'n casă,
Și ger tot mai cumplit se lasă,
Și turbă crivățu 'ndărgit.*

*Dulăul fără-astâmpăr lătră
O cucuvaie din urloiu,
Iar tata s'a oprit la vatră
Și sfarmă 'n silă păpușoiu.
Copiii liniștiți stau roată
Și sorb din foc căldura toată,
Iar grierul — a ațipit.*

*Un șuier... Crivățul e 'n tindă,
Aduce veste din cătun.
S'aud feciorii cum colindă
În sfânta seară de Crăciun.
Copiii sar de bucurie,
De-abiă așteaptă, ca să vie,
Să cânte și la casa lor.*

*Bătrânul un suspin înghite
Și-aruncă vreascuri peste foc,
Îl impresur gânduri colbite
De grijuri și de nenoroc.
O clipă par'că stă și-ascultă:
Afară-i chiu și vorbă multă,
Iar diptele meren dau zor.*

*Copilul mijlociu le spune,
Că toți băieții-au turte azi,
Și nuci și mere și alune.
— Și azi au toți băieții brazi,
Și mama Linții lu Lisandru
A pus pe brađ, ca 'n policandru,
Lumini — și turte-a pus și nuci.*

*Ș-au spus că au s'aprindă bradu
Când s'or porni colindători;
Aseară-am fost și pe la Radu,
Și măsă-a copt pentru feciori.*

*Și dela ei am mers la Ghiță...
— Ia taci, auzi-i la porțiță,
Tăticule, tu ce le-ai aduci!?*

*Dar au trecut de ei feciorii,
La geamul lor nici n'au bătut.
Și-i stânsă vraja sărbătorii...
Copilul cel mai mic stă mult
Și 'n mintea lui un gând destramă:
» ... Tăticule, noi n'avem mamă!?»*

Iar vântul șuieră 'n răscruci.

Dionisie Stoica.

Doce Crăciunuri.

I.

Prietene!

Iată se împlinesc zece zile de când am venit în spital și încă nu ți-am scris nimica!

Dar... ce să-ți fi scris? Doar vaietele soților mei de suferință?

N'am văzut altceva în zilele aceste decât ochi scăldați în lacrimi, fețe galbene ca ceara și vai, de câte ori n'am fost de față până ce unul ori altul din vecinii mei, prin o puternică resuflare mai ziceau un „Adio“, cel din urmă adio, frumoasei, nepus de frumoasei vieți?

Vedeam pe cel dela al treilea pat dela mine cum i-se stâng luminile ochilor și me cuprindeau durerile morții. Oare cât va mai trece, până când ingerul trist al morții va sări peste două paturi?

Toate fețele cari le-am văzut aici m'au umplut de fiori, singura mea mângâiere e sora Gabriela, o călugăriță blândă, cu ochi negri ca întunericul, cu o guriță rumenă și mai dulce de bunăseamă ca toate gurițele ce zilnic se supun sărutărilor.

Me treziam câte odată pe la miezul nopții și o aflam veghiând la picioarele mele. Atunci îmi puneam mâinile pe după cap și me uitam la ea lung, lung...

Nu te miră de mine, firea nu mi-am schimbat-o, ori cât să fiu de bolnav, ori cât să me lupt cu durerile, frumșetea ochilor ei nu-mi scapă din vedere.

Cum me uitam la ea, așa-mi venia să sar din pat, să-i sărut ochii, numai odată... apoi...

Crede-mi prietene, sunt momente în cari crezi că-i dulce să mori cu buzele lipite de doi ochi întunecați. Ochii aceia — cum îmi rescoliau tot internul, cum me ardeau și totuș focul lor cât îmi făcea de bine! Cum me făcea să nu mai simt durerea ce de atâta vreme m'a doborât la pat!

Dar ce folos, eu voi muri; mie păcătosului nu mi s'a rezervat nici o fericire pe pământ. Am închis ochii și i-am deschis iar și m'am întors cu fața la părete. În vremea asta au căzut țoalele de pe mine. Sora Gabriela me acopere iute.

— Soră dragă!

Sora Gabriela tresare.

— Câte ceasuri îs, soră dragă?

— Douesprezece. Poți dormi liniștit. Doar te simți reu?

— Nu, me simt mai bine.

— Mulțămeste lui Dzeu!

Sora Gabriela își ridică ochii la cer, desigur se

roagă pentru mine. Apoi iar se îndreaptă spre mine.

— Da, lui Dzeu, căci el este care ne dă tot binele.

— El este, el este... soră dragă, noapte bună!

Peste două ceasuri iar m'am trezit. Sora Gabriela ședea pe un scaun, cu capul răzimat de scândura patului meu. A adormit sermana. Nu-i mirare, eră oboșită de atâta priveghere, de atâta nesomn.

N'am trezit-o, cu toate că eră timpul să iau medicina. M'am ridicat numai în coate și am privit-o, cât eră de frumoasă cu capul culcat pe scândura patului.

— O, Doamne, tu ești care ne dai tot binele, tu ești care trimieți la patul bolnavilor ingeri în chip de călugărițe!

Către ziuă am visat că se apropie de mine și-mi sărută fruntea. Mai întâi părea că me arde, apoi încetul cu încetul am simțit ceva rece, ceva ca de ghiață pe frunte — ah, erau urmele lăsate de sărut!

Ea pare-că m'a întrebat:

— Așă-i că te-am sărutat cu foc?

— Da, cu foc, cu foc de paie. Eu să-ți sărut odată ochii...

— Vezi — m'a întrerupt Gabriela, — așă-i sărutul nostru, cu foc de paie...

Și pare-că și-a mai apropiat odată buzele de frunte-mi... dar... m'am trezit.

Intr'adevăr sora Gabriela eră foarte aproape, îmi pune un ștergar cu apă rece pe frunte...

— Ce faci, soră dragă?

— Uite, ești tare înfierbântat; uite, cum îți arde capul!

Mi-a prins mâna în mâinile ei mici și mi le-a apăsat pe frunte.

— Câte ceasuri mai sunt până se face ziuă, dșoră dragă?

— Mai este unul, iată, aurora se ivește!

— Vezi soră, ziua e aci... noaptea se sfârșește.

Dar noaptea durerilor mele când se va sfârși? Aurora sufletului meu se va ivi vre-odată?

Sora se uită curioasă la mine și zimbî, poate zimbet de milă...

— Faci poezii? Bine, numai grijește, că poeziile n'o să te dea sănătății!...

— Așă-dară nu mai este nădejde?

Sora a mișcat din cap și a ris — și nu știu ce eră în mine ce par'că-mi spunea că e ris silit.

— Nu, asta n'o zic, dar trebuie să prinzi inimă. Lasă tonul acela desperat...

În vremea aceasta bolnavul dela al patra-lea pat a scos un țipet înfiorător. Sora Gabriela a alergat iute la el, a scos termometrul ce cu puțin înainte de a me trezi eu i l-a pus subsuori — a aruncat o privire repede peste el, s'a schimbat puțin la față, apoi, a apăsat de câteva ori nasturele dela sonerie.

Au venit în curând două servitoare cu câte-o perină în brațe și le-au pus sub capul bolnavului. Iarăși m'au cuprins fiorii morții, mi-am acoperit repede capul. Nu voiam să-l văd cum părăsește această vale frumoasă a plângerei...

Când m'am trezit eră ziuă albă, patul al patra-lea eră ocupat de alt bolnav. Cel dintâi s'a dus acolo de unde nu este reîntorcere — unde s'a duce de sigur și iubitorul teu prietin!

II.

Prietene!

Nu ți-am mai scris de trei săptămâni, din ziua în care ți-am scris mi s'a îngreunat boala. Acuma iar me simt bine, acuma îți scriu și o să-ți mai scriu desigur dacă cumva soarele vieții mele nu se va îndreptă spre asfințit.

Dacă ești curios să știi ce am făcut în aceste trei săptămâni — apoi — află frate, că n'am făcut alta decât am tot bolit. Nici soarele nu l-am mai văzut, nici ochii Gabrielei; de aici poți cugetă cât mi-a fost de grozavă durerea. Vedeam pare-că numai mișcându-se câteva puncte în jurul meu, atâta-i tot de ce-mi mai aduc aminte.

Dacă se întâmplă să-mi capăt pe câteva momente conștiința, atunci plângeam, îmi aduceam aminte: ce om am fost odată! Și me rugam lui Dzeu să oprească în mine viața, măcar până la Crăciun. Atunci apoi, în sărbătoarea mântuirii neamului omenesc, atunci însumi voi zice cu inima liniștită: „Acum slobozește pe robul teu, Stăpâne“.

Am deplină încredere că Dzeu îmi va ascultă rugăciunea; mai sunt încă dousprezece zile până la Crăciun și pare-că simt cum se depărtează pe zi ce merge boala dela mine. Cine știe, poate ziua nașterii lui Christos să fie și ziua renașterii mele spre o nouă viață... ori poate...

Azi e Crăciunul nemților. O, dacă ai ști ce seară frumoasă a fost aseară!

Pe la cinci ceasuri sora Gabriela nu avea astâm-păr. Umblă dela un pat la altul și adresă fie-cărui-a câte un cuvânt de mângâiere. În urmă a venit și la mine rizând.

— Ei domnule, ce-ți mai face „noaptea durerilor?“ Aurora sufletului nu ți s'a mai ivit?

Am zimbî și eu.

— Me simt cu mult mai bine. Ce zici, soră, o să mai stau eu mult în spital?

— Nu! Azi mi-a spus doctorul că peste câteva zile poți să umbli, iar peste trei săptămâni — o să ne dăm mâna, de despărțire.

Nu i-am replicat nimic. Nu puteam să-mi dau seamă: ce e mai mare? Bucuria că o să-mi revăd pe cei iubiți de departe, ori... părerea de reu, că n'o să mai văd ochii acei frumoși...

Dar mi-am adus aminte de visul de acum trei săptămâni. Ochii aceia frumoși, ochii aceia cari ard — pot să și înghețe pe om...

— Mulțamește din inimă — continuă Gabriela — bunului și blândului mielușel al Tatălui ceresc, care se naște astăzi...

Ascultam mirat cuvintele Gabrielei.

— Azi e Crăciunul?

Sora Gabriela părea că se miră de neștiința mea. Pe urmă își pune mâna pe frunte...

— A! dta ai fost greu bolnav, nu mai ești în stare să-ți dai seama: pe ce vreme suntem. Și afară de aceea ești Român. Crăciunul nostru a sosit. Noi prăznuim bucuria a toată lumea, dar și dta trebuie să te bucuri împreună cu noi. Peste un cias și dta o să vii la pomul de Crăciun... și dta o să lauzi pe Acela care îți va face să ți se sfârșească noaptea durerilor. Așă-i că o să-l lauzi?

În vreme ce Gabriela spunea aceste, eu, îmi uitasem de boală, m'am ridicat în coate și... îmi ațin-

tiam privirile în ochii ei, și simțiam că aș fi în stare să sugrum pe toți bolnavii din spital – numai de dragul ochilor ei.

– Da, o să-l laud! Buzele mele, cari de atâtea ori au grăit hulă în potriva lui, o să acompanieze corurile ingerești ce-i strigă neîncetat: Mărire întru cele de sus lui Dzeu și pe pământ pace“...

„Înainte de a păși pe pragul mormântului, o să mi se aprindă încă odată inima în focul dragostei nemărginite față de dumnezeiescul fiu al dulgherului din Nazaret. Vezi, eu am fost un păcătos, soră dragă, te vei ruga și dta pentru mine?”

– Iar începi cu tânguiri! Ascultă, dacă crezi că Isus e fiul lui Dzeu, crede și aceea că precum a adus El în lume mântuirea, așa în sărbătoarea de azi îți va aduce și dtale sănătate trupului și sufletului. Eu me voi ruga mult, foarte mult...

Aș fi sărit din pat și i-aș fi acoperit mâinile cu sărutări, de m'ar fi lăsat puterile. Eram mișcat peste măsură, plângeam ca nici odată până atunci...

– Soră dragă, îți mulțămesc!

Peste un sfert de oară au venit servitorii cu lectice, să ducă pe cei mai greu bolnavi în sala cu pomul de Crăciun. Eu am fost pus tocmai în lectica cu care deunăzile au dus pe un mort în sala cu morții. Cine știe, îmi ziceam – poate nu e departe vremea când iarăș me vor duce, pe aceeaș lectică, dar înapoi n'o să me mai aducă nici odată.

Dar... și omenimea a fost odată purtată pe lectica morții și a venit Christos în lume și a dus-o la viață. Cine știe, din lectica morții, n'o să me readucă și pe mine la viață? Cine știe, cine știe!

În sală erau adunați toți bolnavii și toate călugărițele. Pe cei mai slabi – ne-a așezat în paturi pe lângă părete.

În mijlocul salei un splendid pom de Crăciun, încărcat cu de toate și cu luminările, cu peste cincizeci de luminări aprinse. Eră o privesc de dumnezeiască, vrednică de împăratul cerurilor, a cărui venire în lume se prăznuia.

Admiram toate și me uitam la sutele de bolnavi cari erau de față și vedeam în ochii tuturor o rază, o rază de speranță! O rază de speranță s'a ivit și în adâncul inimei mele și nu aveam cuvinte îndeajuns să laud pe acela care e speranța tuturor marginilor pământului.

De odată se deschide ușa din fund și apare un preot. Își face cruce, rostește o scurtă și caldă rugăciune, spoi se îndreaptă spre bolnavi.

– Voi cari ați venit aici în speranța reînșănătoșerii, uitați-vă pe o clipă toate durerile. Aduceți-vă aminte de Acela care s'a născut azi să aducă suferințelor alinare, să vindece toate ranele omenimii. El e ne-dejdea creștinilor, el e odihna tuturor celor obosiți și însărcinați. Căci ce ar folosi toată știința doctorilor, dacă și-ar întoarce Dzeu fața dela voi? Din noianul suferințelor și al durerilor ridicați-vă voi toți cari mai aveți un grăunte de nădejde, ridicați-vă mințile și inimile la Acela care singur e în stare să ve deie viață, care astăzi se naște din cea neispită de bărbat și strigați-i cu glas de bucurie: „Mărire întru cei de sus lui Dzeu și pe pământ pace!“

Un murmur străbătut prin mulțime; ochii tuturor se umplură de lacrimi. Lângă mine eră un olog, cu fața galbenă și suptă de boală, cu barba neagră și

rară. L-au podidit și pe el lacrimile. M'am întors la el și i-am zis:

– Las' nu plânge, azi e zi de bucurie, astăzi se naște Christos!

Vecinul meu se uită lung la mine, își șterge lacrimile și apoi... se uită la cer. De odată i-se luminează fața, ochii îi strălucesc într'o lumină neobicită, buzele îi tremură și răpit de emoția generală uită halul în care se află și începe a cânta cu glas lin, cu glas domol și dulce:

– Christos se naște, măriți-l,
Christos din ceruri întâmpinați-l,
Christos pe pământ, înălțați-ve,
Cântați Domnului tot pământul,
Și cu veselie laudați-l,
Că s'a preamărit!

Eră o liniște de mormânt. Toți se uitau înspre partea paturilor noastre și ascultau în tăcere accentele înălțătoare ale acestei cântări. Pe urmă ologul își șterge fruntea de sudori și ochii de lacrimi și suspină:

– O, Doamne, îți mulțămesc că mi-ai ajutat să te mai laud odată din pragul mormântului!

L-am întrebat:

– Așă-i că ești popă românesc?

– Da, preot. Șapte ani am slugit la altarul Domnului...

Ni s'au împărțit darurile de Crăciun, n'a fost bolnav care să nu capete ceva – apoi... au venit servitorii cu lecticele și... ne-au dus înapoi în patul durerilor...

Așă a fost Crăciunul nemților, prietene, al nostru... cine știe...

III.

Prietene!

De trei zile încoace laud neîncetat pe Dzeu, cel ce a șters lacrimile ochilor mei, cel ce m'a ridicat din patul suferințelor. Acuma-mi numer zilele câte le mai am până când o să ne vedem iarăș.

Ieri mi-a spus sora Gabriela că preotul acela care cântase în seara de Crăciunul nemților a auzit că m'am sculat și vrea să-mi vorbească.

M'am dus pe loc la patul lui și m'am prezentat, acum suntem foarte buni prieteni. Să-l auzi cum mi se tânguie!

– Sărac de zilele mele ce am ajuns, păcătosul de mine! Roagă-te lui Dzeu pentru mine!

Mi-a dat o carte în mână, iar el și-a pus un patrachir după cap și m'a rugat să-i citesc „Cinstitul Paraclis“.

Tocmai adinea-ori am fost la el și l-am întrebat de soartea familiei sale.

La întrebarea asta i-se făcuse întunec înaintea ochilor, cercă să vorbească, dar vorbele i-se opriau în gât. Însfârșit mi-a spus că el n'a avut familie nici odată...

– Dar... soarele a strălucit odată și pentru mine. Un suflet blând, un suflet de înger, cu ochii albaștri... dar... îngerul a fost chemat în lăcașurile destinate lui... Vai, n'a fost om mai fericit ca mine odată... Și vezi fericirea, ori-cât să fie de mare, și-o poate spulberă o clipă... o clipă. Eră în seara de Crăciun, pe vremea colindatului. Ea... lumina ochilor mei... zăcea întinsă pe patul de moarte, iar eu plângeam la căpă-

tâiul ei și-i strângeam cu buzele fruntea ei senină și caldă, ce nu peste mult avea să se recească cu desevârșire. Când apoi cel dintâi colindător a vestit la fereastră că:

„Astăzi s'a născut
Cel fără de început...”

s'a stâns soarele vieții mele, ca o candilă în care s'a isprăvit oleul. Sunt zece ani de atunci... și iată... nu peste mult me voi stânge și eu... Una aș mai dori: să mai trăiesc până la Crăciun... Iar când o fi să mor, să-mi pui nezmintit patrachirul după cap... să nu me îngroape fără patrachir“...

Incolo peste zi stau mult de vorbă cu sora Gabriela. Mi-a dăruit multe chipuri sfinte, cari le voi păstra întotdeauna ca pe cea mai frumoasă suvenir.

IV.

Prietene!

În momentul când îți scriu șirele aceste, tu de sigur te desfătezi în mijlocul alor tăi. De sigur contemplezi taina cea din veac ascunsă și de ingeri negrăită, care s'a sevârșit în peștera din Viflaim.

Eu sunt aici departe de tot ce iubesc, de mamă, de dulcea mea mamă, de tată, de mamă, de frați, de surori.

Când îți scriu șirele aceste, îmi aduc aminte de toată trecuta mea viață, de copilăria cu toate bucuriile ei.

Văd pe mama, cum me ținea cu capul în poală și me învăță colinzi... văd frații, văd surorile, me văd pe mine cum eșiam cu fratele meu în pridvor, cum strigam la fereastră:

Revoluția în Rusia.

Cortejul revoluționarilor ruso-polonezi în Varșovia.

De câte ori me trezesc noaptea, le scot de sub perină — căci acolo le păstrez — și le umplu de sărutări...

Cerc apoi să-mi dau seamă: de ce le sărut! — Da, de ce le sărut?...

Dimineața când me scol, ies în fereastră și privesc soarele...

Soarele! Soarele! Cât e de bine când poți măcar să vezi soarele! Inima mi se umple de veselie sfântă, când îmi aduc aminte că va veni vremea când în deplină libertate voi putea să me încălzesc la razele lui... Iar până atunci te îmbrățișez.

Postscriptum: După încheierea epistolei iar m'au chemat la patul părintelui, se simte foarte reu.. cine știe., cât va mai duce?

— Colindăm?

Iar cei din casă răspundeau prefăcuți:

— Colindați!

— Zur zur zur cu zurăle,
Dumnezeu cu oile,
Prin fânațul jidovesc.
Jidovii s'o socotit,
Cu securi și cu topoară
Pe Dumnezeu să-l omoară.
Da Dumnezeu ca și-un sfânt
O dat ploaie pe pământ,
Pe jidovi i-a potopit“.

Mulțam!

Văd pe sora cea mai mică cum alergă la covata cu colăcei, cum deschidea ușa și ne întindea la unul câte unul. Apoi vedea c'am fost noi și ridea cu mare

poftă. Iar eu o apucam de bărbie și o sărutam până când o făceam să plângă.

Ce bine-i de tine, tu toate aceste le vezi, le trăiești poate și acum...

Întrerup scrisoarea, mâne o s'o continuu...

... Dragă prietene, a murit părintele tocmai a seară, în seara de Crăciun... l-a împlinit Dzeu dorința, a murit într'o vreme cu „soarele vieții sale“.

Când am întrerupt scrisoarea, a început a i-se urcă gradele termometrului. A plâns mult, a vărsat cele din urmă lacrimi.

— Curgeți lacrimi, curgeți, căci vai, mult mi-ați mai curs în viață! Curgeți lacrimi, curgeți, căci vine acuși vremea când n'o să mai curgeți!

„Curgeți lacrimi, curgeți, căci voi sunteți cel din urmă prinos ce-l dau trecutei mele vieți, frumoasei și tristei mele vieți!

„Curgeți lacrimi, curgeți, adio viață — adio!“

De aci încolo n'a mai vorbit. Și-a încrucișat mâinile peste piept și s'a rugat mult. Apoi mi-a făcut semn să me apropii și mi-a șoptit la ureche:

— Acuma mor, roagă-te pentru mine... vezi, Christos se naște și eu mor... Dar uite, Christos de ce s'a născut? Ca să ne câștige viață. Și eu me nasc acum, spre o nouă viață, în altă lume, mai senină, colo sus... cu îngerii lui Dzeu... O, ascultă cum cântă... nu-i auzi? Eu îi aud! Iată îngerul morții... cât e de frumos... ingerașule, dragă, dragă ingerașule!

S'a dus și el. Au venit servitorii cu lectica să-l ducă în casa morților. l-am pus patrachirul după cap, i-am dat cea din urmă sărutare și l-am petrecut cu privirile până când a dispărut după o cotitură a ambitului. — Așa s'a stâns părintele!

Azi dimineată mi-a spus doctorul că peste o săptămână pot părăsi spitalul.

Nici odată nu m'am simțit așa de ușurat ca atunci. Mai mult de un sfert de oară n'am făcut altceva decât mi-am contemplat fericirea. Da, peste o săptămână iar voi îmbrățișa pe toți cei iubiți ai mei — și — îmi voi lua adio dela sora Gabriela. Și de apururi îmi voi aduce aminte de ziua de azi, care de odată cu nașterea Mântuitorului a suflat din nou în mine sufletul de viață.

Da, îmi voi aduce aminte de apururi și voi striga cu glasul îngerilor: »Mărire întru cei de sus lui Dzeu și pe pământ pace!«

Teodor Lazar.

Spre casă în seara de Crăciun.

(Grossmann.)

Mii fluturi de neaună se leagănă 'n vânt,
Și-acopăr cu grije pustiul pământ;
La poarta cetății, de gânduri muncit,
Un june stă palid. — El mult s'a dorit
Acasă, — căci soartea o! cât l-a purtat,
Dar pace și bine de loc n'a aflat.

Vapoare pe mare departe l-au dus,
Străin rătăcit-a sub grija de Sus,
Uitându-și cu totul de-ai sei cei iubiți,
Cari după dansul jelit-au măhniți.

Și numai odată, când bolnav zăcea,
Un dor și iubirea în suflet simțită.

Acasă la mama, — ceva putere
Îi zice să plece-acolo se cere
Unde crescuse. Și azi e Crăciunul
Și clopotul sună, tot cel vechiu străbunul,
Vestește mulțimii, că pacea de sus
Venit-a pe lume, prin micul Isus:

În capătul stradei o casă zărește
Și-i mică și simplă, cu scunde ferești,
Acolo voinicul se uită măhnit,
Pe masa cea 'ntinsă e pomul gătit.
De-o parte se roagă doue femei.
»O mamă! O soră! — îngerii mei!«

El intră pe ușe la ele grăind:
»O prindeți-mi mâna pe care v'o 'ntind,
Iertare-mi dați mie, ve rog umilit,
Uitați acum toate, ce eu v'am greșit.
Adese sub vraja iubirii am trăit,
Dar dragostea voastră oh cât mi-a lipsit.

Ochii-s cu lacrimi cu fața ferbinte,
Îngerul păcii și-a dragostei sfinte
Cu brațul cuprinde pe cei împăcați...

O seară prea sfântă tu ne-ai adus
Și bucurie și pace de sus
Și mântuire, prin blândul Isus.

Serbarea cea mare, de vreți s'o cinstiți,
Iubirea și pacea în suflet sediți!

Neera.

Lovitura cea de pe urmă.

Fraților mei Nicolae și Ioan.

E în seara de Ajun.

Stradele satului resună de zgomotul colindătorilor veseli și zburdalnici, cari umblă din casă în casă, cântând în cor:

Bună ziua lui Ajun,
Că-i mai bună la Crăciun...

Sub picioarele lor, zăpada înghețată pare-că șoptește nește cuvinte dulci, acuma nu plânge ca altădată; în toate casele e veselie, hornurile varsă nori de fum albastru, ce se ridică spre cer, apoi se pierde în văzduhul necuprins.

La o casă înse, nu e nici o veselie; razele unei lampe mici și murdare, așezată pe o masă de scânduri, revarsă o lumină tremurătoare și palidă în odaie.

Odaia e scundă; pereții sunt înnegriți de fum și de mâna vremii.

Între cele doue ferestri dela stradă, pe perete, se zărește icoana sfântului ierarch Nicolae, praznicul casei, care încă e înnegrită de fum și de mâna vremii.

Abia se mai poate cunoaște ceva din ea.

În odaia rece și mai mult întunecoasă, sunt trei ființe: badea Mitru, lelea Dochia și Tudorică, feciorul lor.

Badea Mitru șade pe un scaun. El e frământat de gânduri grele, triste, dureroase și chinuitoare; capul îi este căzut pe piept, care neîncetat se ridică cu putere, iar suspinele înnăbușite pare-că voesc să-l înnece: din când în când pe fața lui albă și nemișcată alunecă câte două lacrimi; uneori apoi se adâncește în privirea pământului nesimțitor, ca și când ar voi să întrebe ceva dela el.

Lelea Dochia stă pe o margine a singurului pat din odaie.

Pe fața ei veșezită sunt săpate urmele adânci ale unor dureri și suferințe fără margini, ale unor dureri și suferințe pe cari numai inima sfâșiata a unei mame iubitoare le simte.

Ochii, de plânsul mult, îi sunt roșii ca focul, privirea lor e perdută, răătăcită, fricoasă, căutătoare și întrebătoare.

Privirea aceasta e lăsată asupra odorului ei neprețuit; asupra singurei fericiri, bucurie, mângâieri și nădejde ce i-a mai ramas și ce mai are în viață, — asupra lui Tudorică, care în toata clipită poate să închidă pentru totdeauna ochii, și atunci, părăsând lumea aceasta urâtă, va merge în alta mai frumoasă, lăsându-și înse părinții atât de mult iubiți, zărobiți de durere, cu rane adânci în inimă, cari rane întotdeauna vor fi mai mari, mai chinuitoare, mai nemiloase, până ce odată vor încetă cu totul...

Ochii lui Tudorică sunt liniștiți și cuminti, în ei licărește cea de pe urmă rază de lumină, din privirea lor dulce, nevinovată și blândă, din privirea lor senină, hotărâtă și sfântă ca a unui martir adevărat, se poate ceti neliniștea și nedumerirea particulară a celor, cari așteaptă numai clipita cea de pe urmă, numai moartea — pentru aceia de cari se desparte, fără înse ca să le poată spune o singură vorbă de mângâiere...

Glasul tremurător și scaldat în lacrimi a lui badea Mitru, conturbă liniștea din odaie:

— Doamne! Ascultă-mi rugămintea cea mai ferbinte, nu-mi da, Doamne, și lovitura cea de pe urmă, nu-mi luă și pe Tudorică!...

La vorbele acestea, izvorite din adâncul inimei lui, a respuns plânsul tâmpit, înnăbușit și răgușit al lelei Dochia, și un suspin ușor ca zborul unui fluture, eșit din pieptul slăbit al lui Tudorică, care pare a spune, că totul e înzădar, toți trebuie să se împace cu voia sfântă a Celui de sus.

Badea Mitru și-a cuprins cu mâinile capu-i greu, ca și când ar fi de plumb, și vreme de câteva clipite a stat așa, buimăcit.

Bătăile puternice ale inimei, pare-că voiesc să-i sfarime pieptul, să-l sfarime în mii de bucăți.

O, pentru unii viața e nespuse de dulce, de frumoasă, pentru alții înse e nespuse de amară, de tristă, de dureroasă, de grozavă, de chinuitoare, de ucigătoare!

Cerul l-a făcut părtaş de patru feciori, toți frumoși, harnici și înalți ca bradul.

Cerul i-a luat înse trei dintre ei, pe Ștefanuț, pe Iancu și pe Nicolăuță, și i-a luat atunci, când erau în floarea vieții, lăsându-i numai pe Tudorică, singura lui bucurie și mângâiere ce i-a mai ramas.

Cerul acuma voește să-i ia și pe Tudorică, să-l ia și pe el în floarea vieții!

Doamne, se poate aceasta?...

Ce a greșit el, ce păcate trebuie să ispășească? De ce e osindit așa de aspru?

Ce face el și lelea Dochia fără Tudorică?

Moșioara s'a prăpădit, ei rămân fără nici un ajutor, umerii le sunt îngreunați de un șir lung de ani, sunt neputincioși, nu pot să muncească, nu pot să-și câștige nici o bucată de pâine, ei trebuie să ia băta de cerșitor în mână.

Doamne! Se poate aceasta?...

Nu! Nu! Nu!

Tudorică se va însănătoșă.

Da, se va însănătoșă, și atunci ei vor fi cei mai fericiți!...

Un țipet de groază a deșteptat pe badea Mitru din visele lui triste.

Ca mușcat de șerpe s'a ridicat în sus; nu putea să-și dea seamă, e treaz sau visează?

Buimăcit s'a uitat împrejurul seu.

— Tudorică!... s'a auzit de nou acel țipet de groază.

S'a repezit la pat.

A făcut înse un pas înapoi.

A ramas apoi nemișcat ca o stâncă.

... Și-a lovit fruntea cu mâna, și-a ridicat ochii închegați în sânge spre cer și a murmurat:

— Fie voia Ta, Doamne!

Apoi a căzut și el pe corpul rece al lui Tudorică.

Alex. Țințariu.

Doine.

... Din părțile Aradului ...

Frunză verde, foaie lată,
Să te bată, bade, bată
Credința mea cea curată.
Să te bată credința,
Cum bate vântul frunza:
Și pe față, și pe dos,
Până o doboară jos.

Așa-mi arde inima,
Ca și 'n crijmă lumina:
Așa-mi arde sufletu,
Ca soarele Mureșu:
Și-mi suspină inima,
Ca și 'n crijmă ceterea.

Dela deal în jos la vale
Mândru busuioc răsare.
Busuioc, cine l-a pus?
Drag bădița, când s'a dus.

De ciuda vecinilor
Oi da foc gardurilor,
Să rămână parii goi,
Să vie badea la noi.

Dela noi până la popa
Șindilită-i ulița,
Cu șindile de nuele,
Să vie badea pe ele.

Iubește-mă, câmp cu flori,
Că badea e 'n șezători;
Iubește-mă, câmp cu pene,*
Că bădița n'are vreme.

Dorul meu pe unde umblă,
Nu-i pasere să-l ajungă,
Și nici pom să-i facă umbră.
Dorul meu pe unde sboară,
Nu-i pasere să-l doboară,
Și nici om să-i facă scară.

Drumul până 'n Chișineu
Facă-l Dumnezeu părau;
Câți drumari pe drum or trece,
Toți să bea apă rece,
Ca să le treacă de sete, —
Doar oi nimeri și eu,
Ca să nu mai știu de rău.

Din colecțiunea lui :

E. Hodoș.

Pomul de Crăciun.

Obiceiul serbării pomului de Crăciun, la început local într'un oraș renan, se respândi cu încetul în toată Germania. Și în cinci-zeci de ani, cu repeziciunea comunicațiilor și cu trebuința de noutăți care agită viața modernă, a ajuns în timpul de față mai în toată lumea civilă, lacomă de noutăți.

E curios să vezi cum Curțile și înalta aristocrație l-au adoptat cele dintâi.

Regina Carolina, nevasta regelui Ludovic I, îl aduse cea dintâi în Bavaria, care ținea la vechile ei obiceiuri religioase.

Ducesa de Orleans îl introduse în 1840 la Tui-

*) Flori.

ieries; dar trecură încă mulți ani până să se vază în Paris familii negermane serbând Pomul Crăciunului.

Chiar și astăzi, francezii privesc acest obicei ca Alsacian; și în jurul merelor roșii, ale nucilor poleite și ale luminărilor Pomului de Crăciun, se gândesc la alte mere roșii, la alte nuci și la alte lumini! Parisienii consumă astăzi patruzeci de mii de brazi pentru Pomul de Crăciun; dar trebuie să-și aducă aminte de oare-cari Pomi de Crăciun, din 1870, pe cari îi văzură ridicându-se pe pământul francez de Prusienii cuceritori.

La finea anului.

Cu numărul acesta se încheie anul 1905. Rugăm pe toți cari doresc să aibă foaia noastră și în viitor, să-și reguleze abonamentele în săptămâna viitoare, căci abonamentele se plătesc înainte.

Cei ce n'au achitat nici abonamentul anului trecut, sunt rugați a-și face datoria în 8 zile. Căci în cazul contrar le vom sistă expedarea.

Administrația „Familiei“.

Călimdarul săptămânei.

Dumin. Nașterii D-lui, ev. Mateiu c. 2.
„Dacă. s'a născut Isus în Vitleemul Iudeii“...

Ziua sept.	Călimdarul vechiu	Călimd. nou
Duminică	25 (+) Nașterea D-lui	7 Isidor
Luni	26 (+) Sinod N. de Dzeu	8 Severin
Marti	27 (+) Arhid. Stefan	9 Iulian
Mercuri	28 SS. 20 mii Mart.	10 Pavel
Joi	29 Pruncii uciși de Irod	11 Higiu
Vineri	30 M. Anisia	12 Ernest
Sâmbătă	31 C. Melania	13 Ilarie

Proprietar, redactor răspunzător și editor: Iosif Vulcan. (Strada Áldás nr. 14.296 b.)

„BIHOREANA“

Institut de credit și economii societate pe acții.

CENTRALA ÎN ORADEA-MARE.
— FILIALA ÎN TINCA. —

CAPITAL SOCIAL 600.000 cor.

1. Primește bani spre fructificare pe lângă libele de depuneri, sau în cont curent și după banii depuși spre fructificare plătește interese de 4¹/₂ %.
2. Darea după interesele de depuneri o plătește institutul.
2. Acoardă împrumuturi ipotecare.
3. Acoardă împrumuturi simple țărănești pe obligațiuni cu caventi (credite personale țărănești).
4. Escomptează cambii (polițe), efecte și pretenziuni sigure cătră casse publice cu scadențe fixe.
5. Acoardă împrumuturi pe lângă amanetare de efecte (lombard).
6. Acoardă credite cambiale și de cont curent cu acoperire ipotecară, sau de alta natură.
7. Ingrijește afaceri economice și totfelul de afaceri de bancă.

12-12.

DIRECȚIUNEA.

TIPOGRAFIA „PATRIA“ ÎN ORADEA-MARE.

Sibiu
11.504.

EGYETEMI KÖNYVTÁR

10 * 1910 NOV. 27.

KOLOSSVÁR.

